

Sprawozdanie z Sympozjum Naukowego, poświęconego pamięci profesora Jana Czochralskiego

W dniu 24 października 2012 r., w Instytucie Technologii Materiałów Elektronicznych (ITME) w Warszawie, odbyło się Sympozjum Naukowe, poświęcone pamięci profesora Jana Czochralskiego. Sympozjum zostało zorganizowane pod patronatem Polskiego Towarzystwa Wzrostu Kryształów (PTWK) oraz ITME. Celem Sympozjum była popularyzacja osoby oraz osiągnięć naukowych profesora Czochralskiego, w świetle podjętych przez różne środowiska naukowe (m.in.: PTKW, Instytuty PAN, Towarzystwa Chemików, Fizyków oraz Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego) starań o to, by rok 2013 został uznany przez Sejm RP – Rokiem prof. Czochralskiego.

W Sympozjum uczestniczyły 44 osoby – zaproszeni goście oraz pracownicy ITME. Wśród przybyłych na Sympozjum znaleźli się przedstawiciele: uczelni wyższych (Politechniki Warszawskiej, Politechniki Gdańskiej, Politechniki Poznańskiej) placówek i instytutów naukowych (Centrum Nauki Kopernik, Instytutu Fizyki PAN, Unipressu PAN, Instytutu Niskich Temperatur i Badań Strukturalnych PAN we Wrocławiu), jak również grupa osób z Kcyni, rodzimego miasta profesora Czochralskiego. W Sympozjum uczestniczyli m.in.: Jego Magnificencja Rektor Politechniki Warszawskiej – prof. Jan Szmidt, Prodziekan ds. Nauki Wydziału Fizyki Technicznej Politechniki Poznańskiej – Prof. Ryszard Czajka, Dyrektor Unipress PAN – Prof. Izabella Grzegory, Prezes Polskiego Towarzystwa Badań Materiałowych – Prof. Andrzej Mycielski, Dyrektor Centrum Nauki Kopernik – Robert Firmhofer, Wicedyrektor Centrum Nauki Kopernik – Irena Cieślińska, Redaktor Gazety Wyborczej – Piotr Cieśliński oraz przedstawiciele z miasta Kcynia: Burmistrz – Piotr Hemmerling, Dyrektor Szkoły Podstawowej im. J. Czochralskiego – Michał Poczobutt, nauczyciel – Jan Kurant, uczniowie Liceum Ogólnokształcącego im. Karola Libelta – Miłosz Frasz i Maciej Poraj, oraz Anna Duda-Nowicka i Daniel Olszak z Urzędu Miejskiego.

W trakcie Sympozjum była możliwość zakupu książki – biografii prof. Czochralskiego, autorstwa dr Pawła Tomaszewskiego (który także był obecny na Sympozjum), pt.: „Powrót. Rzec o Janie Czochralskim”; jak również książki pt.: „MAJA powieść miłosna” – tomiku poezji prof. Czochralskiego.

Sympozjum otworzył Dyrektor ITME – dr Zygmunt Łuczyński. W programie Sympozjum znalazły się kolejno trzy referaty:

- „*Powrót z zapomnienia*” – profesor Anny Pajęczkowskiej z Instytutu Technologii Materiałów Elektronicznych;
- „*Jan Czochralski: life, works, accomplishments*” – profesora Roberto Fornariego, Dyrektora Instytutu Wzrostu Kryształów im. Leibniza w Berlinie i Przewodniczącego Międzynarodowej Organizacji Wzrostu Kryształów;
- „*Metoda Czochralskiego*” – profesor Ewy Talik z Uniwersytetu Śląskiego, Prezes Polskiego Towarzystwa Wzrostu Kryształów.

W dalszej części Sympozjum odbyła się dyskusja, w trakcie której mówiono o konieczności podejmowania dalszych działań, mających na celu popularyzację osoby profesora i jego osiągnięć naukowych. Jako pierwszy zabrał głos w dyskusji Burmistrz Kcyni – Piotr Hemmerling, który podziękował za dotychczasowe przedsięwzięcia mające na celu popularyzację profesora. Szczególne podziękowania Pan Burmistrz skierował do prof. Anny Pajęczkowskiej, która jest honorową obywatelką miasta Kcyni i posiada medal osoby zasłużonej dla gminy Kcynia. Burmistrz Piotr Hemmerling podziękował także Dyrektorowi ITME – dr Zygmuntowi Łuczyńskiemu, za popularyzację postaci prof. Czochralskiego i, w imieniu społeczności kcyńskiej, wręczył mu album książkowy wraz z materiałami promocyjnymi miasta Kcyni, które w tym roku obchodziło uroczystość 750-lecia nadania praw miejskich.

Następnie, głos zabrał prof. Mirosław Nader z Politechniki Warszawskiej, który w lutym ubiegłego roku został powołany przez ówczesnego Rektora PW – prof. Włodzimierza Kurnika na członka komisji historycznej, do zbadania prawdy o prof. Czochralskim. Profesor Nader opowiedział o swoich poszukiwaniach dokumentów, odnośnie osoby prof. Czochralskiego, w Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, Centralnego Archiwum Wojskowego i Archiwum Akt Nowych. W świetle zebranych materiałów, świadczących o patriotycznej postawie profesora i zadających tym samym kłam wcześniejszym pomówieniom o jego kolaborację z Niemcami, Senat Politechniki Warszawskiej, uchwałą z dnia 29 czerwca 2011 r., przywrócił dobre imię profesorowi i należne mu miejsce w społeczności akademickiej Politechniki Warszawskiej, z której został wykluczony w 1945 r.

W dalszej części dyskusji głos zabrała Wicedyrektor Centrum Nauki Kopernik (CNK) – Irena Cieślińska, która wyraziła chęć i gotowość CNK do współpracy w działaniach popularyzowania osoby profesora i jego metody otrzymywania kryształów. Poszukiwane

będą takie metody przekazu wiedzy na temat osoby prof. Czochralskiego, aby zwiedzający CNK mieli możliwość jej zdobycia na drodze osobistego doświadczenia, tzn. poprzez ich bezpośredni kontakt z eksponatami interaktywnymi. Są już w tej kwestii pewne pomysły, np. zorganizowanie warsztatów edukacyjnych i doświadczeń dla młodzieży, lub ekspozycji, podkreślającej znaczenie metody Czochralskiego.

W dyskusji głos zabrali także dr Ludwika Lipińska z ITME oraz Dyrektor Szkoły Podstawowej im. J. Czochralskiego w Kcyni – Michał Poczobutt, którzy wyrazili swoją opinię, iż osobę prof. Czochralskiego należało by zacząć popularyzować już wśród uczniów szkoły podstawowej poprzez wprowadzenie edukacji wczesnoszkolnej i nauczania o profesorze np. w ramach lekcji historii, czy też lekcji wychowawczo-informacyjnych. W tym celu niezbędne są rozmowy z Minister Edukacji Narodowej – Krystyną Szumilas.

Po dyskusji Dyrektor ITME, dr Zygmunt Łuczyński, zakończył Sympozjum i zaprosił uczestników do zwiedzenia Zakładu Epitaksji Związków Półprzewodnikowych, w którym wytwarzany jest grafen, oraz Zakładu Technologii Monokryształów Tlenkowych, gdzie znajduje się Laboratorium im. Jana Czochralskiego, w którym powszechnie stosuje się metodę Czochralskiego do wytwarzania różnego rodzaju monokryształów.

Po Sympozjum, prof. Anna Pajączkowska wraz prof. Ewą Talik udały się do Sejmu RP na posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Prof. Pajączkowska złożyła tam ustne uzasadnienie do zgłoszonych wcześniej w Sejmie wniosków i dokumentów, w sprawie ogłoszenia roku 2013 Rokiem Jana Czochralskiego. Na chwilę obecną wiadomo już, że do dalszego procedowania w Sejmie przeszły dwa wnioski – dotyczący prof. Czochralskiego (w związku z przypadającą w 2013 roku 60. rocznicą śmierci profesora), oraz Witolda Lutosławskiego (100. rocznica urodzin kompozytora, przypadająca na rok 2013).

Protokołowała
Dr Katarzyna Racka